Załącznik nr 6
do Regulaminu udzielania zamówień publicznych w UG

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE STOSOWANIA PRZY UDZIELANYCH W UNIWERSYTECIE GDAŃSKIM ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH ASPEKTÓW SPOŁECZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I INNOWACYJNYCH

I. ASPEKTY SPOŁECZNE

Zamówienia publiczne pozwalają na uwzględnienie przez Zamawiających różnych aspektów społecznych, w tym tworzenia nowych miejsc pracy, przestrzegania przepisów prawa pracy w zakresie zatrudniania, wsparcia zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju, uwzględniającego integrację osób społecznie marginalizowanych, stabilność zatrudnienia i prawo do godnej pracy oraz potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników.

KLAUZULE SPOŁECZNE - są szczególnym instrumentem przewidzianym w ustawie Pzp, umożliwiającym uwzględnienie kwestii społecznych w procedurze udzielania zamówienia publicznego. Mianem tym określa się:

1) tzw. zamówienia zastrzeżone, o których mowa w art. 94 ust. 1 i 2 i art. 361 ustawy Pzp oraz
2) dodatkowe wymagania związane z realizacją zamówienia, które Zamawiający może, a w przypadku wymagań odnoszących się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, jest zobowiązany określić w opisie przedmiotu zamówienia w oparciu o art. 95 i 96 ustawy Pzp.

Ad. 1)

Zamówienia zastrzeżone umożliwiają Zamawiającemu ograniczenie prawa ubiegania się o dane zamówienie do wykonawców mających status zakładu pracy chronionej, spółdzielni socjalnych oraz innych wykonawców, których głównym celem lub głównym celem działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, jest społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych.

Warunki udziału w postępowaniu – (Zamówienia zastrzeżone):

1) Przed wszczęciem postępowania należy rozważyć, czy ze względu na cel zamówienia lub cele polityki społecznej realizowanej przez Zamawiającego, zasadne jest zastrzeżenie, że o zamówienie mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy będący zakładami pracy chronionej oraz inni wykonawcy, których działalność (lub działalność ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie), obejmuje społeczną i zawodową integrację osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych.
2) Za członków grup społecznie marginalizowanych uznaje się w szczególności:
   a) osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429),
   b) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1737),
   c) osoby poszukujące pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
   d) osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429),
   e) osoby pozbawione wolności lub zwalniane z zakładów karnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1860), mające trudności w integracji ze środowiskiem,
   f) osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480),
   g) osoby bezdomne w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2760),

h) osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1504),
i) osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia,
j) osoby będące członkami mniejszości znajdującej się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności będących członkami mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823)

- pod warunkiem, że procentowy wskaźnik zatrudnienia osób należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w pkt a-j jest nie mniejszy niż 30% osób zatrudnionych u wykonawcy albo w jego jednostce, która będzie realizowała zamówienie.

3) Zamawiający może również zastrzec, że o udzielenie zamówienia na usługi zdrowotne, społeczne oraz kulturalne mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, którzy spełniają łącznie następujące warunki:
   a) celem ich działalności jest realizacja zadań w zakresie użyteczności publicznej związanej ze świadczeniem tych usług oraz społeczna i zawodowa integracja osób, o których mowa w art. 94 ustawy Pzp;
   b) nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników;
   c) struktura zarządzania nimi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co wykonawca określa w swoim statucie;
   d) w ciągu ostatnich 3 lat poprzedzających dzień wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi nie udzielono im zamówienia na podstawie tego przepisu przez tego samego Zamawiającego.

Ad. 2)

Dodatkowe wymagania związane z realizacją zamówienia:

Art. 96 ustawy Pzp, przewiduje, że Zamawiający może określić **w opisie przedmiotu zamówienia** wymagania związane z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością, zatrudnieniem lub zachowaniem poufnego charakteru informacji przekazanych wykonawcy w toku realizacji zamówienia, w szczególności:

1) zastosowania określonych środków zarządzania środowiskowego;
2) zatrudnienia:
   a) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
   b) osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
   c) osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
   d) młodocianych, o których mowa w przepisach prawa pracy, w celu przygotowania zawodowego;
   e) osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
   f) innych osób niż określone w lit. a-e powyżej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
   g) osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia.

Oprócz wymogu zatrudnienia przykładowo wymienionych w tym przepisie grup osób społecznie marginalizowanych, ustawa wyraźnie dopuszcza sformułowanie również innych wymagań o charakterze społecznym.

Klauzula obligatoryjna – Klauzulą o istotnym znaczeniu z punktu widzenia przeciwdziałania różnym problemom społecznym występującym w Polsce, z tego też względu obligatoryjną, jest klauzula wprowadzona art. 95 ustawy Pzp. Przepis ten nakłada na Zamawiających obowiązek wymagania

od wykonawcy lub podwykonawcy zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane przez Zamawiającego czynności **w zakresie realizacji zamówienia na usługi lub roboty budowlane,** jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 Kodeksu pracy.

Inne instrumenty umożliwiające stosowanie aspektów społecznych:

Oprócz klauzul społecznych obowiązujące przepisy ustawy Pzp przewidują także inne instrumenty, dzięki którym Zamawiający ma możliwość lub w niektórych przypadkach jest zobowiązany wziąć pod uwagę w procesie udzielania zamówienia publicznego aspekty o charakterze społecznym.

Do narzędzi, których zastosowanie jest dla Zamawiającego **obowiązkowe** należą:
1) obligatoryjne podstawy wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu, w tym w szczególności: skazanie za przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz za przestępstwa związane z handlem ludźmi, a także podstawy dotyczące niewywiązywania się z obowiązków dotyczących płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, jeśli zaległości te zostały stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną,
2) obowiązek uwzględnienia w opisie przedmiotu zamówienia wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, który to dotyczy wszystkich zamówień przeznaczonych do użytku osób fizycznych, w tym pracowników Zamawiającego (art. 100 ustawy Pzp) oraz
3) obowiązek uwzględnienia przy badaniu oferty pod kątem rażąco niskiej ceny lub kosztu, lub ich istotnych części składowych, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę albo minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę lub przepisów odrębnych właściwych dla spraw, z którymi związane jest realizowane zamówienie.

Zamawiający mogą natomiast, w zależności od potrzeb i możliwości w danym postępowaniu, skorzystać z poniższych instrumentów **fakultatywnych**, pozwalających nadać zamówieniu prospołeczny charakter:
1) przesłanki wykluczenia wykonawców z postępowania przetargowego, odnoszące się do obowiązków wykonawcy w zakresie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz obowiązków wynikających z prawa pracy i przepisów o zabezpieczeniu społecznym;
2) możliwość bezpośredniego zastosowania określonych etykiet (w tym etykiet społecznych) w ramach opisu przedmiotu zamówienia, kryteriów oceny ofert lub wymaganiach związanych z realizacją zamówienia (art. 104 ustawy Pzp);
3) prospołeczne kryteria oceny ofert, w tym odnoszące się do integracji zawodowej i społecznej osób, o których mowa w art. 94 ust. 1 ustawy Pzp.

Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych UG – w oparciu o *Zalecenia Rady Ministrów w sprawie uwzględniania przez administrację rządową aspektów społecznych w zamówieniach publicznych – przyjęte przez Radę Ministrów 29 marca 2017 r.* – zobowiązani są do zapewnienia, aby w jednostkach którymi kierują, aspekty społeczne, w tym w szczególności klauzule społeczne, były uwzględniane w możliwie jak najszerszym zakresie oraz w jak największej liczbie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.
W tym celu:
- przy sporządzaniu planu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na każdy rok budżetowy należy dokonać wstępnej analizy możliwości uwzględnienia aspektów społecznych w planowanych do udzielenia zamówieniach oraz pogłębionej analizy w tym zakresie na etapie przygotowania konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia, a także do uwzględniania tych aspektów we wszystkich zamówieniach, w których pogłębiona analiza na taką możliwość wskazała;
- zaleca się dokonywanie oceny możliwości uwzględnienia aspektów społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych nieobjętych procedurami określonymi ustawą Pzp oraz uwzględnianie tych aspektów we wszystkich zamówieniach, w których analiza wskazała na taką możliwość;
- należy zapewnić aby umowy w sprawach zamówień publicznych określające społeczne wymagania związane z realizacją zamówienia zawierały uprawnienia kontrolne Zamawiającego oraz przewidywały

stosowne sankcje, pozwalające instytucji Zamawiającej na skuteczne egzekwowanie stosowania przez wykonawców tych wymagań na etapie realizacji zamówienia.

W trakcie przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego rekomenduje się korzystanie z publikacji oraz innych materiałów dotyczących aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, opracowanych przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Zamawiający (UG) uwzględnia stosowanie aspektów społecznych w udzielanych przez niego zamówieniach publicznych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, o którym mowa w art. 82 ustawy Pzp, przekazywanym Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, w terminie do 1 marca każdego roku.

II. ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

Aspekty środowiskowe oceniane są z perspektywy wpływu proponowanego rozwiązania na środowisko oraz pod względem ochrony środowiska. Takie działanie ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu produktów lub usług na środowisko naturalne.

Aspekty środowiskowe obejmują przykładowo:
- zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko,
- koszty eksploatacji,
- koszty zużycia produktu,
- jakość techniczną proponowanych rozwiązań,
- poziom emisji zanieczyszczeń (do atmosfery, wód, ziemi),
- zużycie wody (np. przez aparaturę),
- zużycie energii elektrycznej,
- zużycie energii cieplnej,
- zużycie paliwa (benzyna, ropa, gaz),
- zużycie materiałów biurowych oraz materiałów eksploatacyjnych do sprzętu biurowego,
- odpady powstałe z użytkowania sprzętu biurowego i eksploatacyjnego,
- wytwarzanie odpadów komunalnych, w tym brak segregacji odpadów,
- emisję pól elektromagnetycznych,
- emisję hałasu,
- wycinkę drzew i krzewów – uszczuplenie zasobów przyrody,
- dewastację terenów zielonych,
- urządzanie terenów zielonych, nasadzenia,
- zanieczyszczanie powietrza z niskich źródeł emisji,
- wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód i ziemi – obciążenie wód i ziemi substancjami zanieczyszczającymi,
- zużycie nieodnawialnych zasobów naturalnych,
- dewastację krajobrazu,
- gospodarkę wodno-ściekową,
- edukację ekologiczną.

Zamawiający powinien w miarę możliwości uwzględniać aspekty środowiskowe opisując przedmiot zamówienia, a tam gdzie odrębne przepisy nakładają na niego taki obowiązek zobowiązany jest do ich uwzględnienia.

Zamawiający, w zależności od potrzeb i możliwości w danym postępowaniu, może (obok ceny lub kosztu) zastosować kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia obejmujące aspekty środowiskowe, w tym efektywność energetyczną przedmiotu zamówienia.

Kryteria oceny ofert są związane z przedmiotem zamówienia, jeżeli dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają być zrealizowane w ramach tego zamówienia, we wszystkich aspektach

oraz w odniesieniu do poszczególnych etapów ich cyklu życia, w tym procesu produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, nawet jeżeli nie są istotną cechą przedmiotu zamówienia.
Należy pamiętać, że Zamawiający zobowiązany jest określić kryteria oceny ofert w sposób jednoznaczny i zrozumiały, umożliwiający sprawdzenie informacji przedstawianych przez wykonawców.

III. ASPEKTY INNOWACYJNE

Innowacyjność określana jest jako proces polegający na przekształceniu istniejących rozwiązań na nowe, lepsze i wprowadzeniu ich do praktycznego zastosowania.
Zgodnie z art. 6 pkt 6 ustawy Pzp przez „innowacje" należy rozumieć wdrażanie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu, usługi lub procesu, w tym między innymi procesów produkcji, budowy lub konstrukcji, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w działalności gospodarczej, organizowaniu pracy lub relacjach zewnętrznych.

Wprowadzenie przez ustawodawcę aspektu innowacyjności ma na celu wspieranie wykonawców ponoszących większe ryzyko w związku z oferowaniem produktu lub usługi dotychczas niestosowanych. Trzeba mieć na względzie, że taka oferta zazwyczaj zawierać będzie wyższą cenę i bez wskazania określonych wymogów w opisie przedmiotu zamówienia lub zastosowania w postępowaniu kryteriów pozacenowych prawdopodobieństwo uzyskania zamówienia publicznego na jej podstawie byłoby bardzo nikłe.

Zamawiający powinien w miarę swoich potrzeb i możliwości uwzględniać aspekty innowacyjne opisując przedmiot zamówienia.

Zamawiający, w zależności od potrzeb i możliwości w danym postępowaniu, może (obok ceny lub kosztu) zastosować kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia obejmujące aspekty innowacyjne.

Kryteria oceny ofert są związane z przedmiotem zamówienia, wówczas gdy kryteria te dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług, będących przedmiotem zamówienia w dowolnych aspektach oraz w odniesieniu do dowolnych etapów ich cyklu życia, w tym do elementów składających się na proces produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, nawet jeżeli elementy te nie są istotną cechą przedmiotu zamówienia.
Należy pamiętać, że Zamawiający zobowiązany jest określić kryteria oceny ofert w sposób jednoznaczny i zrozumiały, umożliwiający sprawdzenie informacji przedstawianych przez wykonawców.

Kryterium jakościowe odnoszące się do aspektów innowacyjnych wymaga szczegółowego i precyzyjnego opisania przez Zamawiającego. Określona nowość, ulepszenie, nowe cechy towaru czy usługi muszą nieść za sobą pozytywne skutki dla odbiorcy danego świadczenia/produktu.

Wybierając kryterium jakościowe odnoszące się do aspektów innowacyjnych, Zamawiający powinien wskazać, jakie cechy usług czy towarów są przez niego pożądane (np. dodatkowe nowe funkcjonalności) czy też jakich efektów zastosowania nowoczesnych rozwiązań oczekuje (np. ograniczenie zużycia energii, ograniczenie emisji spalin).